Dodatek do "Biuletynu Kowieńskiego".

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Podaje wiadomości bieżące z Łotwy oraz periodyczne z Estonji i Finlandji.

Nr. Wilno, dnia 31 grudnia 1931 r.- Nr.14.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA:

----oooOooo----

1. K r y t y k a r z ą d u p r z e z "P e h d e j a B r i h d i".

"Pehdeja Brihdi" Nr.292 z dn.25.XII.1931 r. Art.p.t."Co będzie z rządem". Streszczenie:

Gabinetowi Margiera Skujeneeka nie powodzi się w tym stopniu w jakim się powodziło bezpośrednio po utworzeniu rządu. Gabinet Skujeneeka wykazuje zbyt mało aktywności w zakresie uregulowania bolesnego problemu gospodarczego. Projekty sanacyjne rządu wywołały liczne sprzeciwy. Rząd nie mógł wiele zdziałać w zakresie redukcji wydatków. Obecnie się okazuje, że i dochodów zwiększyć się nie udaje, gdyż nowe podatki są bardzo niepopularne. Najważniejszą zaś rzeczą jest to, że minister Finansów Zemgals czuje się rozczarowany i zapowiada ustąpienie z rządu, o ile jego projekty nie zyskają większości głosów w sejmie. Sytuacja rządu staje się niewyraźna również z powodu możliwego przegrupowania koalicji, domagającej się by rząd trzymał się programu, zapowiedzianego w deklaracji. Ponieważ jednak rząd nie chce dotrzymać obietnic złożonych przy formowaniu Gabinetu, na plenarnem posiedzeniu sejmu może zabraknąć mu większości. Opozycja również zaczyna pokazywać rogi. "Socjaldemokrats" otwarcie proponuje rządowi Skujeneeka ustąpienie. W sferach socjaldemokratów mówią, że gdyby się dokonał kryzys w gabinecie Skujeneeka, doszłoby do szerokiej koalicji.

2. S p r a w a p o w r o t u k a p i t a ł ó w ł o t e w s k i c h z z a g r a n i c y.

"Pehdeja Brihdi" Nr.291 z dn.24.XII.31 r.Art.p.t."W sprawie zwrotu kapitałów z zagranicy do Łotwy". Streszczenie:

Jak wiadomo, komisja budżetowa sejmu uchwaliła polecić rządowi poczynienie kroków, by kapitaliści niezwłocznie zwrócili swe trzymane w bankach zagranicznych kapitały do kraju i zapłacili od nich jednorazowy podatek w wys.10%. Uchwale tej sprzeciwił się minister Finansów Zemgals, motywując to w ten sposób, że środek taki byłby spóźniony, gdyż rzeczone kapitały zostaną przetranzlokowane gdzieindziej.

Motyw ten jest, jak się zdaje, nieuzasadniony. Mimo, że niektóre "żony" wyjechały już zagranicę, by opiekować się kapitałami "mężowskiemi", jednak nie jest ważną rzeczą, gdzie pieniądze znikły, a tylko ile ich zagranicę wysłano. Możnaby się tego dowiedzieć z ksiąg bankowych, gdyż trudno przypuścić, by Benjaminsz /wydawca "Jaunakas Zinas"/i inni panowie wywozili pieniądze w kieszeni. Wystarczyłoby, żeby Ministerstwo Finansów dokonało rewizji w trzech miejscowych bankach, a wtedy wyjaśni się ile obywateli Łotwy wywieźli w ciągu 10-ciu lat pieniędzy zagranicę. Dyrektor pewnego banku oświadczył, że banki i bez rewizyj dadzą całkiem prawdziwe wiadomości o przekazywaniu pieniędzy zagranicę, o ile tylko rząd tego zażąda.

W związku z tem, należy się poważnie tą sprawą zająć. O ile by wywiezione zagranicę kapitały były ulokowane w nieruchomości, to moznaby zmusić do sprzedaży nabytych zagranicą majątków i domów, a

uzyskane pieniądze obłożyć podatkiem. Można również nałożyć podatek na kapitały i majątki ludzi zamożnych znajdujących się w kraju.

3."J a u n a k a s Z i n a s" o s t o s u n k u m n i e j s z o ś c i n a r o d o w y c h d o p o l i t y k i r z ą d u .

"JaunakasZiņas" Nr.288 z dn.25.XII.31 r. Art.p.t."Mniejszości narodowe są przeciwne polityce oszczędności". Streszczenie:

Niemcy na Łotwie są wraz z innemi mniejszościami przeciwni redukcji wydatków na zarządy szkolne mniejszości narodowych i w czarnych barwach malują odnośny projekt, kwestjonując jego celowość. W tych zarzutach mniejszości narodowych nie można dostrzec dobrej woli.Skoro państwo chce w obecnych czasach oszczędzać, to mniejszości narodowe nie mogą stanowić wyjątku.

4."P e h d e j a B r i h d i" o w y j e ź d z i e p o s ł a Ł a p i ń s k i e g o z a g r a n i c ę .

"Pehdeja Brihdi" Nr.291 z dn.24.XII.31 r. Art.p.t.Poseł Łapiński wyjechał zagranicę". Streszczenie:

W Dyneburgu odbyło się pod kierownictwem posła Łapińskiego kilkanaście zebrań polskiego towarzystwa rolniczego, na których uchwalono rozwinąć działalność. Towarzystwo rolnicze spełnia obecnie rolę zamkniętego Związku Polaków. Przez ręce członków towarzystwa przepływają znaczne sumy na cele propagandy. We wszystkich miejscowościach działają instruktorzy, zakładając komórki organizacyjne tego towarzystwa, głównie przy szkołach i w parafjach polskich, gdzie pracują księża-polonizatorzy. Poseł Łapiński otrzymał urlop od 19 grudnia do 19 stycznia i udał się do Polski w doniosłych sprawach politycznych.Ma on umieścić 20-tu abiturjentów szkół łotewskich w szkole rolniczej w Opsie /pow.brasławski/. Dla chłopców tych wyznaczone są stypendja, pozatem ułożył poseł Łapiński sprawozdanie, przeznaczone dla kierowniczych sfer polskich, a dotyczące ruchu polskiego na Łotwie. Ponadto będzie ułożony plan dalszego działania. Przewidziane są konferencje w Wilnie, gdzie się znajduje wielu emigrantów-Polaków z Letgalji i uczącej się młodzieży. Pisma wileńskie zwracają na ruch polski w Łotwie wielką uwagę. Zwłaszcza interesują się szkolnictwem polskiem na Łotwie. W planach polskich leży otwarcie zamkniętych szkół, wychowanie młodzieży polskiej z Łotwy w szkołach polskich i zachęcanie polskich robotników rolnych do udawania się do powiatu iłłuksztańskiego i innych obszarów pogranicznych."Kurjer Wileński" nawołuje do składania ofiar na rzecz szkół i organizacyj polskich na Łotwie. Czynne jest osobne towarzystwo pomocy, a oprócz tego płyną znaczne sumy ze źródeł urzędowych. Cała prasa polska utrzymuje taki ton, jakgdyby Polacy na Łotwie znajdowali się pod polskim protektoratem.

Kronika:5.L i c z b a b e z r o b o t n y c h n a Ł o t w i e .
Jak podają "Jaunakas Zinas" /Nr.288/,zgodnie z danemi Ministerstwa Dobrobytu Narodowego w dn.15 grudnia w 30 miastach łotewskich zaregestrowanych było 26.860 bezrobotnych, z czego przy robotach publicznych jest 8.996 osób. Najwięcej bezrobotnych jest w Rydze /11.697/, Libawie /2.549/, Windawie /2.227/, Dyneburgu /1.930/, Mitawie /1355/ i t.d.

6. S t a t u t B a n k u Ł o t e w s k i e g o ."Vaidibas Vestuesis" /Nr.115 z 2.VI.1923 r./:

I.Zasady ogólne.

1.Bank Łotewski jest instytucja państwową. Zarząd Banku mieści się w Rydze. Za operacje i gwarancje Banku odpowiada państwo.
2. Zadaniem Banku Łotewskiego jest: regulowanie w państwie obrotu pieniężnego, pobudzanie handlu, przemysłu i rolnictwa przez dostarczanie krótkoterminowych kredytów, ułatwianie wypłat pieniężnych jak w kraju tak zagranicą, załatwianie operacyj skarbu państwa.
3. Kapitały Banku są następujące: a/kapitał zakładowy dla operacyj,wynoszący 10 milj.łatów, [illegible]acanych jak następuje: 8 milj.łatów przy zakładaniu Banku i 2 milj.łt. w terminie roku od dnia założenia Banku.
b/Kapitał rezerwowy dla pokrycia możliwych strat.
4. Do kapitału zakładowego Banku dolicza się corocznie od czystego zysku Banku po 25% zanim kapitał zakładowy nie osiągnie 25 milj.łatów Do kapitału rezerwowego dolicza się corocznie od czystego zysku Banku po 10%.

5. Kapitał rezerwowy przeznaczony jest na pokrycie tych strat Banku, których nie pokrywa zysk z bieżącego roku. O ile do pokrycia strat nie wystarcza kapitału rezerwowego, to używa się do pokrycia strat kapitału zakładowego. O ile jednak ten ostatni z tej przyczyny zmniejsza się do sumy niższej niż 10 milj.łatów, to musi być uzupełniony do tej wysokości z zasobów państwa. 6. Kapitałów Banku /punkt 3/ jak również kapitałów zawierzonych Bankowi przez instytucje towarzystwa i osoby prywatne, nie wolno używać dla pokrycia wydatków państwa.
7. Czysty zysk Banku po odliczeniu przewidzianych w statucie kwot przekazuje się na rzecz dochodów państwa.
8. Przy udzielaniu pożyczek pod zastaw ruchomości, towarów i t.d. daje się Bankowi prawo pozostawienia pod opieką dłużnika zastawionego w Banku mienia. Bank winien jedynie ułożyć listę, podpisaną przez obu kontrahentów i świadków. Do zastawu dodaje się znaczki, plomby i notatki dla oznaczenia zastawu. Za ukrywanie zastawionego mienia lub wyzbycia się go przed ostatecznem spłaceniem pożyczki, dłużnika pociąga się do odpowiedzialności, jako tego, co przywłaszczył zawierzonych mu ruchomości.
9. O ile dłużnik nie wypełnia swych przyrzeczeń i obowiązków, sąd na żądanie Banku zaleca komornikowi ściągnięcie należności, zgodnie z postanowieniami procedury cywilnej.
10. Wszystkim powództwom Banku przysługuje pierwszeństwo przed innemi powództwami państwowemi i prywatnemi za wyjątkiem powództw hipotecznych. Powództwa Banku zaspakajane są w pierwszym rzędzie i w pełnej wysokości nawet w tym wypadku, gdyby dłużnik był uznany za niewypłacalnego.
11. Listy zawierzonych Bankowi kapitałów i wartości nie są ogłaszane. Dostępne są jedynie one dla właścicieli list, ich legalnych przedstawicieli lub spadkobierców. Na żądanie trzecich osób lub instytucyj, wyrażone na piśmie udziela się wiadomości w następujących wypadkach: a/osobom prywatnym, opierając się na zaświadczeniu organów sądowych, b/opiekunom, o ile powierzona im została opieka nad mieniem bankowem klijenta lub jego spadkobiercy, c/prokuraturze, organom sądowym i sędziom śledczym, o ile wiadomości są potrzebne w sprawie kryminalnej, d/ organom Ministerstwa Finansów w wypadkach, gdy mienie przechodzi na własność innej osoby bez odszkodowania.
12. Bank ma pieczęć, w której środku znajduje się godło państwa, a na brzegu napis "Bank Łotewski".

II. Operacje Banku.

A. Dział Emisji.

13. Wyłącznie Bankowi Łotewskiemu daje się prawo emitowania znaków pieniężnych /banknotów/. Znaki pieniężne wydawane są w łatach i winne mieć pełną wartość nominalną, zagwarantowaną: a/o ile suma wydanych znaków pieniężnych nie przewyższa 100 milj.łatów, conajmniej 50%-owem pokryciem w złocie lub w ustabilizowanej walucie zagranicznej, natomiast pozostała część pokrywa się zagwarantowanemi, krótkoterminowemi wekslami. b/O ile suma emitowanych znaków pieniężnych przewyższa 100 milj.łatów, lecz nie przewyższa 150 milj.łatów, to nadwyżka ponad 100 milj.łatów winna być pokryta w 75 procent złotem lub ustabilizowaną walutą obcą, a w 25 procentach zagwarantowanemi krótkoterminowemi wekslami. c/Suma przewyższająca 150 milj.emitowanych łatów winna być zagwarantowana w stu procentach złotem lub ustabilizowaną walutą zagraniczną.
14. Wydane znaki pieniężne Bank w każdej chwili wymienia na złoto o ile się tego domagają ich posiadacze. Złoto daje się za banknoty na żądanie, licząc za 1 łat 0,2903226 grama czystego złota.
15. Banknoty winne być numerowane i rejestrowane w osobnych księgach znaków pieniężnych. Naderwane i zamazane banknoty Bank wymienia na nowe. Banknoty winne mieć napis o zagwarantowaniu ich i wymianie na złoto.
16. Banknoty są legalnym środkiem płatniczym.
17. Co tydzień ogłasza się w "Dzienniku Urzędowym" o wypuszczonych w obieg banknotach i ich pokryciu. Ogłoszenia te winny być podpisane przez prezesa Rady Banku i naczelnego dyrektora Banku.
18. Za podrabianie banknotów, przechowywanie banknotów podrobionych i kolportowanie takowych, winowajcy są karani za fałszowanie znaków pieniężnych, przechowywanie ich i kolportowanie.

/c.d.n./